

Tema Vatten åk 2-3



Plats: Se inbjudan.

Kläder: Kläder efter väder, inga finkläder. Vattentäta kängor eftersom det kan bli lerigt nära dammen. Om det är torrt i markerna och det är torrt och varmt väder går gymnastikskor bra.

Tid: Exkursionen tar 3 timmar. Vi rekommenderar starkt att ni avsätter hela dagen för att vistas i naturen. På många exkursionsmål finns fina promenadstigar längs ån - samt grillplatser. Åk kollektivt om det är möjligt!

Mat: Medtag alltid frukt och fika. Stannar ni heldag så medtag lunch. Meddela guiden när det är lagom för eleverna att ta en fruktpaus resp fika och lunch. Guiden är med er 3 timmar så ev kan det vara bättre att ta lunchen efter guidningen, men det är inte nödvändigt. Gör det som är bäst för elevernas koncentration.

Förberedelser: Dela upp eleverna i grupper med 3-4 elever per grupp inför hävningen. Prata om hur man samarbetar på ett bra sätt. Att det är viktigt att peppa varandra. Att gruppen ska se till att alla får vara delaktiga. Att man lyssnar på varandra. Övningarna kräver samarbete så när grupperna görs, fundera över hur de bäst kan göras för att eleverna ska få ut mesta möjliga av samarbetet. Kanske ska man blanda eleverna så att det i varje grupp finns både elever som är starka på samarbete och de som är mindre starka.

Till de flesta exkursionsmål finns en broschyr med karta. Skriv ut den och ta med. De hittas [här](#).

Berätta att eleverna ska få höra en **berättelse** om en familj som bodde här för länge sedan. Förbered dem på att de tillsammans ska återberätta denna berättelse när de kommer tillbaka till skolan och rita bilder till. Berättelsen kommer att ge en bild av hur det var att leva i Sverige för 200 år sedan och hur landskapet har förändrats sedan dess. Berättelsen finns här "[Berättelsen om familjen vid ån](#)". Ni kan läsa den igen i skolan sedan.

Skriv ut småkrypsmemoryt och näringskedjan [här](#). Prata om att vissa småkryp är växtätare, andra rovdjur och åter andra äter döda djur och växtdelar. De är detritusätare. Spela småkrypsmemoryt så att eleverna lär sig känna igen djuren. Låt dem gärna gruppvis välja ett djur att jobba mera med och forska om.

Fråga eleverna om några av dem vill gå runt och dokumentera djuren med mobilkamera vid något tillfälle under exkursionen.

Stannar ni heldag och går en egen promenad? Vill ni ha en extra aktivitet då så prova gärna [naturdikter](#). Till de flesta exkursionsmål finns en broschyr med karta. Skriv ut den och ta med. De hittas [här](#).

Planering exkursion (ordningen kan komma att ändras under exkursionen):

- **Berättelse** om familjen som levde vid ån för 200 år sedan.
- **Håvning**. 20-40 min beroende på engagemang. Eleverna får sortera djuren i växtätare, rovdjur och detritusätare. Det finns håvar, vannor och bestämningsmaterial. Prata om hur många ben de olika djuren har.
- **Gruppdjur** Varje håvningsgrupp har fått välja ett djur som de har lärt sig mera om från bestämningsplanscherna. Vi tittar på djuren tillsammans och de får berätta om sina djur.
- **FRUKTPAUS**
- **Näringskedja** 6 elever i varje grupp. Eleverna får varsin bild på ett djur eller växt som finns i eller kring dammen. De ska ställa sig i en ring så att de bildar en näringskedja. När de är klara så visar de en pedagog hur de har gjort.
- **Trollsländans livscykel** Bilder på ägg, larv, larv som krypitt upp på vattenväxt inför sista hudömsningen samt vuxen trollslända sätts upp i området. Alla elever samlas vid första bilden och gör sten-sax-påse. De som vinner letar upp nästa utvecklingsstadie. De som förlorat fortsätter göra sten-sax-påse tills de vinner och kan gå vidare. När de blivit vuxen nattslända går de till start igen och börjar om. Ledaren avbryter efter ett tag.
- **Springlek – 4 rep**. Eleverna delar upp sig i ett ja-lag och ett nej-lag. Ledaren ställer frågor om sådant som gjorts under exkursionen och beroende på om svaret är ja eller nej så ska det ena eller det andra laget jaga och kulla.

Ur Lgr22 åk 1 - 3: Några djurs livscyklar och anpassningar till olika livsmiljöer och årstider. Djur i närmiljön, hur de kan grupperas samt namn på några vanligt förekommande arter. Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem. Enkla fältstudier, observationer och experiment. Utförande och dokumentation av undersökningarna med ord, bilder och digitala verktyg.

Efterarbete

Eleverna fick höra en berättelse om en familj som bodde vid ån för 200 år sedan och hur de hade det. Berättelsen kopplar till hur Skånes jordbrukslandskap har förändrats med utdikningar etc. Läs "[Berättelsen om familjen vid ån](#)" för eleverna som repetition. Låt eleverna skriva ner den med egna ord och de får gärna hitta på egna detaljer till berättelsen. Låt dem göra illustrationer till. Skriv ut [denna illustration](#) ur broschyren "[En renare å, ett rikare landskap, ett renare hav](#)" och ha en diskussion tillsammans om hur bilden kopplar till berättelsen. Vi på Natur i fokus är mycket glada om vi får ta del av arbetet och höra hur det går.

Undersök den biologiska mångfalden på skolgården! Använd grupperna ni har gjort och låt eleverna gå ut på skolgården och se hur många olika arter de hittar! Vilka kommer med i 20-klubben, 30-klubben osv? Detta är ett sätt att undersöka den biologiska mångfalden på skolgården. Eleverna behöver inte kunna arterna – bara se att djuren ser olika ut och antagligen är olika arter (ibland kan ju också hona och hane av samma art se olika ut). Kopieringsunderlag längre ner.

Hur skulle man kunna öka den biologiska mångfalden på skolgården? Läs mera om **faunadepå** från Lunds naturskola [här](#).

Gör näringskedjor med bilderna i **småkrypsmemoryt** för att repetera djuren. Gör det lätta quizet om vattenvård tillsammans på interaktiv tavla. Det finns [här](#). Vill ni titta på en liten video med småkryp i vatten – det kan ni hitta [här](#). Titta också gärna på filmerna om Höje å. De anknyter till berättelsen om familjen vid ån.

Lgr22 åk 1-3: Gemensamt och enskilt skrivande. Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder och illustrationer till berättelser. Fotografering och överföring av bilder med hjälp av digitala verktyg. Migration inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser. Skildringar av människors levnadsvillkor förr i tiden.

Att diskutera

- Vad tyckte du var roligast under dagen?
- Vad har du lärt dig som du inte visste innan?
- Vad tycker du är skillnaden mellan att ha lektion inne och ute?
- Var alla personer i din grupp delaktiga? Om inte – vad hade man kunnat göra för att alla skulle bli delaktiga?
- Vilken roll hade du i din grupp när ni arbetade ihop? Hade du velat att det varit annorlunda?

Vill ni lära er ytterligare om hur man kan jobba med utomhuspedagogik i olika ämnen? Boka in er för en fortbildning med Mats Wejdmark, inspiratör/rådgivare och medförfattare till bokserien "Att lära in ute" med 30 års erfarenhet i naturpedagogik.

[Läs mera här >>](#)

Från Nynäshamns Naturskola **Diagram för statistik över funna småkryp**

Sätt ett kryss för varje sort småkryp ni hittar. Alltså blir 100 myror ett kryss på insekter.
Börja nerifrån och kryssa bara när ni hittar ett nytt som ni inte redan sett.

	Insekter	Spindeldjur	Kräftdjur	Mångfotingar	Mollusker	Maskar
Antal	6 ben	8 ben, Spindlar, lockespindlar	14 ben Gråsuggor	Många ben "Tusenfotingar"	Inga ben Sniglar, snäckor	Inga ben
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här!

Diagram för statistik över funna insekter

Börja nerifrån och sätt ett kryss för varje ny insekt ni ser och som ni inte redan sett.

Antal	Hopprätvingar	Skinnbaggar	Steklar	Skalbaggar	Fjärilar	Tvåvingar
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här!

Hopprätvingar: t.ex. gräshoppor och vårtbitare

Skinnbaggar: t.ex. bärfisar och andra halvvingar som oftast har ett triangelmönster på ryggen och har mjukt "skal".

Steklar: t.ex. myror, humlor, getingar, bin, växtsteklar och midjesteklar.

Skalbaggar: t.ex. nyckelpigor, löparbaggar, bladbaggar, vivlar och andra insekter med skal.

Tvåvingar: t.ex. flugor, blomflugor, bromsar, myggor och harkrankar.